

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА ИЗ ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ (5-8.разред)

- Оцењивање у оквиру предмета СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ *обухвата **три области***:
  - језик (граматика, правопис, ортоепија),
  - књижевност
  - и језичка култура.

- **Оцењује се:**
  - степен остварености циљева на основу исхода и стандарда постигнућа ученика (прописаних или прилагођених/измењених);
  - ангажовање ученика у настави, однос према раду, интересовање, мотивација, сарадња
  - напредовање у односу на претходни период.

- У току једног полугодишта ученик се оцењује најмање 4 пута, од чега најмање једном усмено.

- Оцењивање се врши континуирано, на сваком часу. Ученици се оцењују и формативно и сумативно.

- **Начини оцењивања:**
  - **писмени задаци**

-Ученици раде 4 школска писмена задатка у току школске године (по два у сваком полугодишту).

-Писмени задаци се реализују по унапред утврђеном плану који се ученицима саопштава на почетку школске године, а који је такође и истакнут на огласној табли школе, као и на сајту школе.

- **контролни задаци и кратке писмене провере**

-Контролни задаци и кратке писмене провере могу да садрже питања из области граматике и правописа, књижевности, читања и разумевања прочитаног.

-Задаци су структурирани на основу три нивоа знања (основни, средњи и напредни).

-Скала која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене је следећа:

0% - 34% = недовољан (1)

35% - 49% = довољан (2)

50% - 74% = добар (3)

75% - 89% = врло добар (4)

90% - 100% = одличан (5)

-Контролни задаци реализују се по унапред утврђеном плану који се ученицима саопштава на почетку школске године, а који је такође и истакнут на огласној табли школе, као и на сајту школе.

-Петнаестоминутне провере се могу дати ученицима без најаве и евидентирају се у педагошкој свесци.

- **усмено оцењивање**

Усмено оцењивање може да обухвати:

-усмено одговарање (из области граматике, књижевности, читања и разумевања прочитаног)

-говорну вежбу

-рецитовање.

- **различите активности**

Ученик се оцењује и на основу различитих активности и његових резултата рада, а то обухвата:

- активност на часу
- редовност и тачност домаћих задатака
- учешће у пројектима/ израда панора/ плаката/ презентација
- рад у тиму
- сарадњу са другим ученицима
- ангажовање на часовима ваннаставних активности
- учешће на конкурсима и такмичењима

Иницијални тест- обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика. Резултат иницијалног оцењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

- Ученик и родитељ имају право на образложење оцене, као и право увида у рад ученика (писмене задатке, контролне задатке, кратке писмене провере, производе практичног рада, и др.) на основу кога је оцена дата.
- Ученици којима је потребна додатна подршка у учењу (индивидуализација и ИОП) оцењују се индивидуално у складу са својим могућностима и односом према раду
- Закључна оцена је бројчана и утврђује се на основу свих оцена од почетка школске године и сагледавања развоја, напредовања и ангажовања ученика и прикупљених података у педагошкој документацији наставника.
- **Документација која прати процес оцењивања :**
  - педагошка свеска наставника,
  - ес-дневник,
  - писмени задаци,
  - контролни задаци и кратке писмене провере
  - домаћи задаци
  - пројекти/ панора/ плакати/ презентације

Критеријуми за оцењивање из језика (граматика, правопис, ортоепија), књижевности и језичке културе усаглашени су са степеном остварености циљева на основу исхода и образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

ОДЛИЧАН (5)

Оцену одличан (5) добија ученик који:

- у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;
- лако логички повезује чињенице и појмове;
- самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;
- решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;
- показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

➤ **Језик**

- Ученик у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да **уме потпуно самостално да примени** стечена знања и да **повеже** граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим садржајима
- **Зна** обрађена правописна правила и **доследно их и самостално примењује** у писаним радовима.
- Успешно пише по диктату и **уме да самостално**, тачним реченицама, да одговори на питања.
- У потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

➤ **Књижевност**

- Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **потпуно самостално** уме да парафразира и опише свој доживљај као и да **процени** основни тон певања, приповедања или драмске радње и уме да повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима.
- **Самостално уме** да одреди књижевни род и врсту и да анализира елементе композиције. Зна карактеристике народне и ауторске књижевности, зна разлику између до сада обрађених књижевних родова и врста и **уме самостално** да их пронађе и докаже у конкретном тексту.
- **Потпуно** усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању.
- **Потпуно усваја** књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту.
- **Аргументовано** брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, **повезује и примењује** стечена знања на новим текстовима. Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **самосталан је и лако** долази до решења.
- Редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији. На часовима је **увек активан** и учествује у анализи нових текстова, **чита више** од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

➤ **Језичка култура**

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом** и **врло успешно** користи различите облике усменог изражавања, препричава са сажимањем и без сажимања и описује.
- **Показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби .
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
- **Уме да драматизује** краћи текст.
- **Самостално** проналази тражене информације у тексту.
- **Успешно и углавном самостално** саставља обрађене облике изражавања.

ВРЛО ДОБАР (4)

Оцену врло добар (4) добија ученик који:

- у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;
- самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;
- решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;
- показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.

➤ Језик

-Ученик **готово у потпуности** и са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике, на примерима показује да уме **углавном без грешке** да примени стечена знања и углавном без грешке повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим садржајима.

-**Зна** правописна правила и **доследно их самостално** примењује у писаним радовима. Успешно пише по диктату и уме да самостално, тачним реченицама одговори на питања (отвореног типа).

-**У потпуности правилно изговара** гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

➤ Књижевност

-Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **углавном самостално** уме да парафразира и опише свој доживљај текста, **одреди** основни тон певања, приповедања или драмске радње и **готово у потпуности** уме да повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима.

- **Самостално** уме да одреди књижевни род и врсту и да анализира **готово** све елементе композиције.

- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности, зна разлике између до сада обрађених књижевних родова и врста и уме **самостално** да их пронађе у конкретном тексту.

- **Потпуно** усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писаном изражавању. Потпуно усваја књижевне термине и појмове и **углавном** их препознаје у тексту.

-Аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, **углавном самостално** повезује и примењује стечена знања на новим текстовима.

-Критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, **углавном је самосталан** и долази до решења.

- Редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији. На часовима је активан и учествује у анализи нових текстова, **често** чита више од оног што је задато и **често** се служи осталим изворима знања.

➤ Језичка култура

-Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом, **успешно** користи различите облике усменог изражавања, препричава са сажимањем и без сажимања и описује, **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

-Писмени радови су садржајно разрађени, **углавном** тачно написани, композицијски утемељени.

-Самостално проналази тражене информације у тексту.

-**Успешно и углавном самостално** саставља обрађене облике изражавања.

ДОБАР (3)

Оцену добар (3) добија ученик који:

- у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;
- у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;
- већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;
- у довољној мери критички расуђује;
- показује делимични степен активности и ангажовања.

➤ Језик

- Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике, **памти их и репродукује**, али **греш** у примени стечених знања као и у **повезивању** граматичких појмова обрађених у претходним разредима са новим садржајима.
- **Делимично зна** правописна правила и **делимично** их примењује у писаним радовима.
- **Делимично** успешно пише по диктату и уме да одговори на питања, али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа).
- Правилно изговара гласове и **понекад греш** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

➤ Књижевност

- Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **делимично** уме да парафразира и опише свој доживљај као и да **уз помоћ наставника** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Уз помоћ наставника** уме да повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима.
- **Самостално уме** да одреди књижевни род и **тражи помоћ** при одређивању врсте. **Уз подстицај одређује** неке елементе композиције.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности и зна разлику између до сада обрађених књижевних врста.
- **Зна дефиниције** стилских фигура, **уз помоћ наставника или вршњака препознаје** их у тексту.
- **Делимично** усваја књижевне термине и појмове и **понекад учествује** у интерпретацији. **У већини случајева** чита домаћу лектуру и **понекад** учествује у интерпретацији.
- На часовима је **каткад** активан и **ретко** користи додатне изворе знања.

➤ Језичка култура

- Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом, користи различите облике усменог изражавања, препричава и описује **уз помоћ** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **делимично** садржајно разрађени, **делимично** тачно написани, композицијски утемељени.
- **Уз помоћ наставника** проналази тражене информације у тексту.
- **Уз помоћ наставника** саставља обрађене облике изражавања, **драматизује** краћи текст.

ДОВОЉАН (2)

Оцену довољан (2) добија ученик који:

- знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;
- у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;
- понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;
- показује мањи степен активности и ангажовања.

➤ Језик

-Ученик **ретко уме да дефинише** наставне садржаје из граматике, **делимично их памти и репродукује, не уме** да примени стечена знања.

-**Прави** веће правописне и граматичке **грешке**. Потребна је стална помоћ наставника.

-Углавном правилно изговара гласове и **углавном грешки** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

➤ Књижевност

-Ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова), **понекад делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника понекад** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.

-**Понекад уз помоћ** уме да одреди књижевни род и **стално тражи помоћ** при одређивању врсте.

-Уз **подстицај ретко одређује** неке елементе композиције.

-**Разликује** народну од ауторске књижевности.

- **Препознаје** неке књижевнотеоријске појмове **уз подстицај и помоћ**.

-У **већини случајева не** чита домаћу лектуру и **ретко** учествује у интерпретацији.

-На часовима је **ретко** активан.

➤ Језичка култура

-**Ретко успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

-Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака**, али поштује форму.

-Уз **помоћ** проналази тражене информације у тексту.

-Уз **помоћ наставника** саставља једноставније облике изражавања.

НЕДОВОЉАН (1)

Оцену недовољан (1) добија ученик који:

- знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;
- не изводи закључке који се заснивају на подацима;
- критички не расуђује;
- не показује интересовање за учећиће у активностима нити ангажовање

➤ Језик

- Ученик **није усвојио** наставне садржаје из граматике, **не препознаје** граматичке категорије.
- Нема предзнања** па тешко прати наставу, **пасиван** је и **незаинтересован**.
- Не прихвата** помоћ ни савете наставника.

➤ Књижевност

- Ученик **нема развијено интересовање** за читање , ни уз добру мотивацију и помоћ **не учествује** у интерпретацији.
- Нема основна књижевнотеоријска знања, а због лошег читања не разуме текст.
- Не чита** домаћу лектуру и **не учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **неактиван**.

➤ Језичка култура

- Не успева** да формулише говорну поруку, да интерпретира одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови нису самостално урађени, **логички су неповезани и садржајно сиромашни** и нису у **вези са темом, не поштује павописну и граматичку норму**.
- Тешко се изражава**, а техника читања **не задовољава**.